

Portál: Otázky z hygieny a sociálního lékařství (LFHK)

1.
  - a) Historický vývoj primární a sekundární prevence. Ochrana a podpora zdraví (výklad pojmů). Základní právní předpis (zákon 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví). Struktura hygienické služby ČR.
  - b) Prevence kardiovaskulárních onemocnění – populační a individuální strategie. Použití tabulky koronárního rizika v primární prevenci ICHS.
  - c) Kulturní, etnické a náboženské aspekty zdravotní péče. Specifika klinické praxe v multikulturní společnosti.
2.
  - a) Nebezpečné faktory životního a pracovního prostředí. Chemická expozice (základní pojmy a cesty vstupu). Nekarcinogenní a karcinogenní účinky (vztah mezi dávkou a účinkem). Zvýšená expoziční vnímavost.
  - b) Hygiena pedagogického procesu – specifické rysy, aplikace pro prevenci poškození zdraví, negativní zdravotní důsledky.
  - c) Systém financování zdravotnictví, základní typy úhradových mechanismů, příklad České republiky.
3.
  - a) Charakteristiky obtíží po chronické chemické expozici. Možnosti zjišťování nebezpečnosti chemické expozice. Monitorování prostředí a biologické monitorování chemické expozice.
  - b) Zásady vhodné a pravidelné pohybové aktivity (druh, objem, intenzita a frekvence), přínosy a rizika. Základní součásti Wellness.
  - c) Determinanty zdraví. Sociální determinanty zdraví. Ekvita ve zdraví.
4.
  - a) Charakteristiky obtíží po chronické chemické expozici. Možnosti zjišťování nebezpečnosti chemické expozice. Monitorování prostředí a biologické monitorování chemické expozice.
  - b) Preventivní periodické prohlídky v primární péči (náplň, význam).
  - c) Zdravotní potřeby. Diferenciace zdravotních potřeb a zajištění zdravotní péče pro základní typy populačních věkových skupin.
5.
  - a) Systém hodnocení zdravotních rizik (popis fází hodnocení a řízení chemických rizik).
  - b) Rizikové faktory a prevence nádorů obecně. Primární a včasná sekundární prevence karcinomu děložního čípku a prostaty, role praktického lékaře.
  - c) Demografie a její využití v péči o zdraví populace. Počet a struktura obyvatelstva, věková pyramida. Demografické stárnutí a jeho dopady na zdravotní a sociální péči.
6.
  - a) Chemické karcinogeny (příklady). Klasifikace karcinogenů podle IARC. Testování mutagenního a karcinogenního potenciálu (in vivo, in vitro; Amesův test; chromozomové aberace).
  - b) Metabolický syndrom a hyperurikémie (definice, epidemiologie, význam pro prevenci chorob).
  - c) Základní charakteristiky českého zdravotnického systému.
7.
  - a) Ionizující záření (definice, zdroje, expozice, základní charakteristiky, účinky IZ na živou hmotu, účinky deterministické a stochastické a jejich vliv na zdraví člověka, ochrana před IZ – atomový zákon, přijatelnost ozáření, indikace, principy ochrany před IZ).
  - b) Přímá rizika výživy – nejčastější rizika v ČR. Zásady zdravé stravy. Grafická doporučení zdravé výživy (pyramida, zdravý talíř, značení potravin).
  - c) Tradiční statistiky o zdravotním stavu populace. Národní zdravotnický informační systém. Význam a použití mezinárodní klasifikace nemocí.
8.
  - a) Ochrana zdraví zdravotnických pracovníků před účinky ionizujícího záření. RTG a radioizotopová pracoviště. Kategorizace zdrojů IZ, pracovišť a pracovníků. Sledované a kontrolované pásma. Kolektivní a individuální prevence IZ.
  - b) Diabetes mellitus (definice, klasifikace, epidemiologie, význam primární a včasné sekundární prevence).
  - c) Systém sociálního zabezpečení v ČR. Sociální pojištění, státní sociální podpora, sociální pomoc. Příspěvek na péči.
9.
  - a) Zdravotní účinky faktorů obytných místností (teplota, vlhkost, osvětlení, chemické látky, rostlinné toxiny a alergen, ionizace ovzduší). Nemoc z budov, syndrom nemoci z budov.
  - b) Preventivní periodické prohlídky v primární péči u dospělých – prohlídky u praktického lékaře, stomatologa, gynekologa (náplň, význam).
  - c) Občanskoprávní odpovědnost ve zdravotnictví (náhrada při újmě na přirozených právech člověka – jednotlivé nároky; škoda způsobená věcí, škoda na věci odložené a vnesené; postavení poskytovatele zdravotních služeb, pojištění odpovědnosti).
10.
  - a) Zdravotní účinky kontaminace venkovního ovzduší (determinující faktory, smog, prašnost PM, polycyklické aromatické uhlovodíky, oxid siřičitý, oxidy dusíku, oxid uhelnatý, ozón, benzen).
  - b) Profesionální dermatózy (vlivy fyzikální, chemické, biologické), kontraindikace pro práci v riziku kožních chorob. Příklady ve vybraných průmyslových odvětvích, vliv na zdraví pracovníků.
  - c) Zdravotnická dokumentace. Obsah, forma, způsob vedení, uchování, nahlížení do zdravotnické

dokumentace.

11.
  - a) Management nebezpečných odpadů (obecně). Odstraňování pevných a tekutých odpadních látek ve zdravotnických zařízeních.
  - b) Stres – rizikové faktory a prevence jeho zdravotních následků, příklady v životním a pracovním prostředí, monitorování stresu, možnosti jeho ovlivnění. Psychická zátěž ve zdravotnictví. Syndrom vyhoření. Stres jako imunomodulátor. Metody používané v mentální hygieně.
  - c) Ekonomie zdravotnictví. Tržní selhání v systému zdravotnictví. Důvody, příklady.
12.
  - a) Hygiena provozu nemocnic (příjem nemocných, osobní hygiena personálu a nemocných, manipulace s prádlem, manipulace se stravou, úklid, kontrola sterilizace, nakládání se zdravotnickým odpadem, problematika návštěv).
  - b) Ergonomie z hlediska hygieny. Práce ve stoje a vsedě (charakteristiky, pozitiva a negativa, zdravotní následky, prevence). Doporučení pro práci s počítačem.
  - c) Zdravotní pojištění. Práva a povinnosti pojištěnců. Princip solidarity.
13.
  - a) Nozokomiální nákazy, faktory ovlivňující jejich vznik a šíření. Vysvětlí pojmy: zdroj nákazy, cesta přenosu, vnímavý jedinec. Možnosti prevence nozokomiálních nákaz.
  - b) Stárnutí jako rizikový faktor. Stárnutí populace, vztah stárnutí a nemoci, biologický věk a rychlost stárnutí, délka života ve zdraví a její determinanty.
  - c) Trestněprávní odpovědnost ve zdravotnictví (trestní odpovědnost fyzických osob, trestní odpovědnost právnických osob, vybrané trestné činy ve zdravotnictví, vybrané problémy trestního řízení, součinnost s orgány činnými v trestním řízení).
14.
  - a) Kategorizace prací (význam, proces určení kategorie, charakteristika jednotlivých kategorií). Rizikové faktory (fyzikální, chemické, biologické), neměřitelné a měřitelné faktory (limity).
  - b) Alergie – civilizační nemoc 21. století. Potravinové alergie, potravinová intolerance, celiakie.
  - c) Návažnost zdravotní a sociální péče. Sociální služby (služby sociální péče, služby sociální prevence, sociální poradenství).
15.
  - a) Riziková práce, poškození zdraví z práce – pracovní úraz, nemoc z povolání, ohrožení nemocí z povolání (podmínky, pravidla uznávání, finanční kompenzace).
  - b) Zdravotní problematika pitné vody (zdroje, kritéria kvality, doporučení pro konzumaci). Význam a použití mezinárodní klasifikace nemocí. Informační systém v primární péči.
  - c) Právní aspekty postavení nezletilého pacienta (zletilost, zákonný zástupce, informované souhlasy a negativní reversy u nezletilých pacientů, specifika v postavení nezletilých pacientů, sociálně-právní ochrana dětí).
16.
  - a) Způsoby prevence na pracovišti – kolektivní (technická, technologická, organizační), individuální (skupiny OOPP, pracovní–lékařské preventivní prohlídky – typy, frekvence, provádění, náplň, výstupy).
  - b) Epidemiologie a prevence neinfekčních onemocnění dýchacího systému, úloha prostředí při jejich vzniku a rozvoji (CHOPN, astma, intersticiální plicní procesy).
  - c) Systemická perspektiva v medicíně; spolupráce s rodinou nemocného v průběhu léčby. Rodinná terapie v medicíně a interdisciplinární spolupráce.
17.
  - a) Medicína katastrof, protiepidemická opatření.
  - b) Účinky vibrací na lidský organismus – místní a celkové, možnosti prevence, kontraindikace práce v riziku vibrací. Příklady ve vybraných průmyslových odvětvích nebo pracích, vliv na zdraví pracovníků.
  - c) Role a význam primární zdravotní péče. Primární péče a sebe péče. Domácí péče.
18.
  - a) Alkoholismus (metabolismus a účinky alkoholu, klasifikace konzumentů, akutní a chronická intoxikace, prevence).
  - b) Pracovní rizika ve zdravotnictví – fyzikální, chemická (včetně rizik genotoxických), biologická, nadměrná fyzická a psychická zátěž, možnosti prevence. Nemoci z povolání ve zdravotnictví.
  - c) Sociální opora a zdraví. Podoby sociální opory. Význam sociální opory v případě nemoci.
19.
  - a) Drogové závislosti (kanabinoidy, opiáty, halucinogeny, těkavé látky, stimulační a taneční drogy – účinky, rizika, prevence).
  - b) Profesionální poškození sluchu z hluku. Možnosti prevence, kontraindikace pro práci v riziku hluku. Příklady ve vybraných průmyslových odvětvích nebo pracích, vliv na zdraví pracovníků.
  - c) Ambulantní péče a její zajištění. Druhy ambulantních zařízení. Výhody a nevýhody ambulantní péče z pohledu lékaře, pacienta a dalších účastníků v systému zdravotní péče.
20.
  - a) Problematika tabakismu. Možnosti expozice – aktivní kouření, pasivní kouření, Third-HandSmoke. Účinky kouření na zdraví. Prevalence kouření v ČR. Možnosti pro odvykání kouření – úloha lékaře v léčbě tabakismu. Metoda 4M, Metoda 4P, náhradní terapie nikotinem – podstata, účinek; nenikotinová terapie. Aktivita za nekouření, MPOWER, peer programy. Zahřívání tabáku a elektronické cigarety.
  - b) Hygiena práce v zemědělství (rostlinná a živočišná výroba). Chemické látky v zemědělství (hnojiva, pesticidy – organofosfáty a další typy). Zdravotní rizika práce v zemědělství.
  - c) Nemocniční péče a její zajištění. Druhy nemocničních zařízení. Výhody a nevýhody nemocniční péče z pohledu lékaře, pacienta a dalších účastníků v systému zdravotní péče.
21.
  - a) Zvýšený příjem potravy (obezita, nadváha) – výskyt, rizika pro zdraví, prevence (na úrovni jednotlivce a společnosti). Hodnocení výživového stavu (BMI, tělesný tuk, WHR). Možnosti sledování výživových zvyklostí.

- b) Zdravotně-hygienická problematika expozice vybraným organickým látkám – halogeny (chlór a jeho sloučeniny, halogenované uhlovodíky), sloučeninami dusíku (amoniak, kyanidy a izokyanáty), benzen a jeho homology (toluen, xylen).
- c) Kvalita zdravotní péče a metodologie jejího hodnocení. Spokojenost pacientů s poskytovanou zdravotní péčí.
- 22.
- a) Snížený příjem potravy – příčiny, rozdělení dle WHO, vliv na zdraví, prevence.
- b) Zdravotně – hygienická problematika expozice vybraným anorganickým látkám – olovo, kadmium, arzen, rtuť, chrom, nikl (z životního a pracovního prostředí).
- c) Paliativní péče. Hospicová péče v České republice.
- 23.
- a) Základní složky potravy – sacharidy (rozdělení a rizika, glykemický index, vláknina), bílkoviny (charakteristika, význam pro zdraví člověka, limitující aminokyseliny).
- b) Zdravotní důsledky práce v prašných provozech, možnosti prevence, kontraindikace práce v prašných provozech. Příklady ve vybraných průmyslových odvětvích nebo pracích, vliv na zdraví pracovníků.
- c) Duševní zdraví a nemoc; bio-psycho-sociální pohled, epidemiologie, preventivní strategie, organizace systému péče o duševní zdraví, interdisciplinární spolupráce.
- 24.
- a) Základní složky výživy – tuky (nasycené a nenasycené MK, vliv na zdraví, zdroje, význam polynenasycených MK). Transmastné kyseliny (zdroje, vliv na zdraví).
- b) Vliv fyzické zátěže na zdraví – celková a lokální zátěž, manipulace s břemeny, dlouhodobé nadměrné jednostranné zatížení (druhy poškození zdraví), prevence.
- c) Vznik a činnost WHO, zdravotní programy uplatňované v ČR. Zdraví 2030.
- 25.
- a) Vitamíny (rozpustné ve vodě a v tucích), minerální látky (makroelementy, mikroelementy, stopové prvky) - charakteristika, význam pro zdraví.
- b) Primární a včasná sekundární prevence karcinomu prsu a kůže, role praktického lékaře.
- c) Odmítnutí péče pacientem. Negativní revers a jeho náležitosti. Hospitalizace a péče bez souhlasu pacienta.
- 26.
- a) Biologická kontaminace potravy (enterotoxikózy, enteroinfekce). Fyzikální a radiační kontaminace potravy (ozařování potravin). Kontrola bezpečnosti potravin v ČR (schéma, RASFF), prevence kontaminace potravy (HACCP).
- b) Primární a včasná sekundární prevence kolorektálního karcinomu a karcinomu plic. Role praktického lékaře.
- c) Poučení pacienta. Informovaný souhlas. Dříve vyslovené přání.
- 27.
- a) Úrazy a poškození zdraví u dětí – typy, prevence, pravidla pro organizování akcí pro děti, dětská hřiště.
- b) Hygiena práce ve vybraných průmyslových oborech – strojírenství, chemický a gumárenský průmysl, stavebnictví, dřevozpracující průmysl, textilní průmysl (typická rizika daných oborů, zdravotní následky, prevence).
- c) Povinnosti pacienta. Odmítnutí přijetí pacienta do péče. Ukončení péče o pacienta.
- 28.
- a) Výživa dětí – výživa matky v těhotenství, kojení, zavádění příkrmu, odlišnosti výživy batolat, výživa starších dětí. Rizika spojená s výživou v dětském věku.
- b) Genetika a epigenetika v prevenci nemocí. Determinanty délky života, vliv genetiky na zdraví, polygenní dědičnost, epigenetické mechanismy, způsoby ovlivnění epigenomu.
- c) Kvalita života. Kvalita života související se zdravím. Metody hodnocení kvality života.
- 29.
- a) Vývoj dítěte – charakteristika jednotlivých období, hodnocení. Zevní a vnitřní faktory ovlivňující tělesný rozvoj dítěte. Preventivní prohlídky u praktického lékaře a stomatologa, očkovací kalendář.
- b) Epidemiologie a její využití. Asociace a kauzalita v epidemiologii.
- c) Zdravotnické systémy – typologie.
- 30.
- a) Chemická kontaminace potravy – zdroje, časté kontaminanty. Aditivní látky – typy, použití, rizika. Biopotraviny.
- b) Lékařská etika I.: význam etiky v současné medicíně, základní principy lékařské etiky a jejich uplatňování v klinické praxi a výzkumu. Etické kodexy.
- c) Hodnocení zdravotního stavu populace a jeho význam. Hlavní ukazatele výskytu nemocnosti a úmrtnosti v populaci, definování, interpretace a využití.
- 31.
- a) Spánková hygiena, nedostatečná produkce melatoninu. Vliv sportu na spánek a regeneraci organismu. Cirkadiánní stravování v prevenci civilizačních chorob.
- b) Lékařská etika II.: typické oblasti etických dilemat v klinické medicíně a výzkumu – přehled a příklady. Význam etických komisí
- c) Epidemiologické studie – typy, výhody a nevýhody jednotlivých studií.